

کد سند: RO-S-F-27-02	معاونت پژوهشی	
تاریخ صدور: ۱۳۹۹/۴/۲۲		
تاریخ ویرایش: ۱۳۹۹/۵/۱۵	فرم خلاصه فارسی طرح / پروژه	

عنوان طرح / پروژه:

پیش نویس تضمین تعهدات در بخش برق

پژوهشگاه نیرو	کارفرما:	طرح پایش و نظارت در بخش توزیع برق	واحد مجری:
مریم محمدی	مجری:	محمد بزرگر خسروی	مدیر طرح / پروژه:
PDPN18-5	کد کیفی پروژه:	۷۰۰۰۵۱	کد مالی پروژه:
تخصیصی توزیع	معاونت:	امانی	نوع طرح / پروژه:

همکاران:

محمد صالح عطار (۱۵ درصد)، میثا کامیاب (۵ درصد)، رضا نیازی شهرکی (۳ درصد)، سیدمیشم عظیمی (۲ درصد)، ولی اله صادقی (۲ درصد)، صادق جعفرزاده (۱ درصد) و مرتضی اصغر نیا (۱ درصد).

کلمات کلیدی: (۶ تا ۱۰ مورد)

ضمانت اجرا، تعهدات قانونی، تعهدات قراردادی، حقوق، انرژی، برق.

ضرورت انجام پروژه / طرح:

ناکارآمدی ضمانت اجرایهای مندرج در قوانین و مقررات برای ایجاد ضمانت اجرای تحقق تعهدات فعالان بخش برق و نیز خلا قانونی و عدم تناسب ضمانت اجرا با جرم یا تخلف.

اهداف پروژه / طرح:

تدوین پیش نویس قانون و آیین نامه تضمین تعهدات در بخش برق

چکیده پروژه / طرح:

با توجه به اینکه در قوانین و مقررات جاری کشور، ضمانت اجرا، یا تعیین نشده است، یا برخلاف اسناد بالادستی و قوانین هستند، یا دارای تناوب و بازدارندگی نیستند، ضروری است در این خصوص، بازنگری و بازمهندسی صورت گیرد.

از مهمترین قوانین حاکم بر حوزه برق، قانون سازمان برق ایران مصوب ۱۳۴۶ است که برای فعالان این حوزه تکالیفی را مشخص کرده است. با توجه به زمان تصویب این قانون که پیش از انقلاب اسلامی بوده است، این سوال مطرح است که کدام یک از مفاد آن همچنان از نظر حقوقی معتبر است و چرا.

بر اساس روش تحلیلی-انتقادی و با توجه به اینکه شورای نگهبان مرجع رسمی تفسیر قانون اساسی و نیز مرجع نظارت بر عدم مغایرت مصوبات مجلس با شرع و قانون اساسی است، مفاد قانون مزبور بر اساس شرع و قانون اساسی و رویه شورای نگهبان تحلیل می‌شود.

این گزارش نشان می‌دهد که با وجود مغایرت برخی از مواد این قانون با شرع و یا قانون اساسی، ملاک اعلامی این شورا در نظر تفسیری مورخ ۱۳۶۵/۴/۱۸ نمی‌تواند موجب اعلام لغو این مواد تلقی شود؛ کما اینکه در عرصه عمل نیز، این مواد از قانون مزبور مستند صدور بسیاری از دستورالعمل‌های وزارت نیرو قرار گرفته است.

طبق اصل ۴۴ قانون اساسی، «نظام اقتصادی جمهوری اسلامی ایران بر پایه سه بخش دولتی، تعاونی و خصوصی با برنامه‌ریزی منظم و صحیح استوار است.

بخش دولتی شامل کلیه صنایع بزرگ، صنایع مادر، بازرگانی خارجی، معادن بزرگ، بانکداری، بیمه، تأمین نیرو، سدها و شبکه های بزرگ آبرسانی، رادیو و تلویزیون، پست و تلگراف و تلفن، هواپیمایی، کشتیرانی، راه و راه آهن و مانند اینها است که به صورت مالکیت عمومی و در اختیار دولت است.

بخش تعاونی شامل شرکت‌ها و مؤسسات تعاونی تولید و توزیع است که در شهر و روستا بر طبق ضوابط اسلامی تشکیل می‌شود.

بخش خصوصی شامل آن قسمت از کشاورزی، دامداری، صنعت، تجارت و خدمات می‌شود که مکمل فعالیت‌های اقتصادی دولتی و تعاونی است.

مالکیت در این سه بخش تا جایی که با اصول دیگر این فصل مطابق باشد و از محدوده قوانین اسلام خارج نشود و موجب رشد و توسعه اقتصادی کشور گردد و مایه زیان جامعه نشود مورد حمایت قانون جمهوری اسلامی است. تفصیل ضوابط و قلمرو و شرایط هر سه بخش را قانون معین می‌کند.»

بر این اساس، قوانین و مقررات موجود از حیث میزان پوشش تعهدات (قانونی و قراردادی) و نیز تناسب ضمانت‌اجراهای هر تضمین، مورد تحلیل حقوقی قرار گرفتند. تجربیات کشورهای پیشرو (نظیر آلمان) مطالعه اجمالی شد.

به عنوان نمونه، چهارچوب قانونی عرضه برق در آلمان، مشمول اصلاحات قابل توجهی در پانزده سال گذشته بوده است. اولین تغییر اساسی متعاقب خصوصی سازی این بخش صورت پذیرفت (اصلاح قانون انرژی آلمان در سال ۱۹۹۸) که پس از آن نیز مقررات دولتی شبکه انرژی به این بخش از انرژی وارد شد (اصلاح اساسی دوم قانون انرژی آلمان در سال ۲۰۰۵). آخرین اصلاح عمده در حوزه برق در سال ۲۰۱۱ رخ داد که متعاقب وارد کردن رهنمودهای بازار داخلی شورای اتحادیه اروپا به شماره ۲۰۰۹/۷۳ در حوزه برق و ۲۰۰۹/۷۳ در حوزه گاز در قوانین ملی بود.

در نهایت تجربیات کشورهای انگلیس و فرانسه به عنوان دو کشور پیشرو، به دلیل داشتن دسترسی، مورد مطالعه و تحلیل تفصیلی قرار گرفتند.

در نهایت، با توجه به شرایط بومی کشور و تجربیات پیشرفته بشری، در قالب پیش‌نویس قانون و آیین‌نامه، تضمین تعهدات در بخش برق تدوین و ارائه شد.

مراحل و روش‌های انجام پروژه/طرح:

پروژه در سه مرحله انجام گرفت.

تبیین و تحلیل وضع موجود قوانین و مقررات بخش برق از حیث تناسب داشتن ضمانت اجرا (مرحله اول)، مطالعه کشورهای منتخب (مرحله دوم) و تحلیل سناریوهای وضع قانون و آیین‌نامه تضمین تعهدات در بخش برق و تدوین پیش‌نویس قانون و آیین‌نامه مزبور.

روش تحقیق در این پروژه، تحلیلی-انتقادی است.

اهم نتایج به‌دست‌آمده از انجام پروژه/طرح (خروجی‌های فنی، ثبت اختراع، مقالات، کتب، گزارش‌های فنی و ...):

گزارش فنی و یک مقاله علمی- پژوهشی